

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

تحلیل محتوای کتاب درسی هدیه های آسمانی پایه ششم ابتدایی به روش مک لافلین

1- هدیه عباسی 2- سارینا مصطفایی

1- دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی پردیس بنت الهدی صدر سندج

2- دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی پردیس بنت الهدی صدر سندج

Hedie.abasi.1994@gmail.com

Sarinamostafaii47913@gmail.com

چکیده:

هدف از انجام این پژوهش تحلیل محتوای کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم ابتدایی به روش مک لافلین می باشد؛ که جامعه مورد پژوهش کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم مقطع ابتدایی در سال تحصیلی 1399-1400 است. نمونه آماری کل درس های کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم است. چون این کتاب یک کتاب دینی و مذهبی است باید توجه مؤلفان به حیطه های عاطفی نسبت به سایر حیطه ها بیشتر باشد و این در حالی است که میزان توجه به مهارت های عاطفی بسیار کم است. در کتاب هدیه های آسمانی اصل ساده به دشوار در تنظیم محتوای مطالب کتاب رعایت شده است. روش پژوهش از نوع تحلیل محتوا می باشد که یک روش توصیفی است. هدیه های آسمانی پایه ششم به عنوان یکی از مهم ترین مراحل رشد ذهنی متربی قابل تأمل است؛ این کتاب با توجه به سن متربی مباحث دینی و عقلی، مباحثی را متفاوت از سایر مفاهیم گنجانده است که براساس اسناد بیان شده این حجم از مباحث دینی و عقلی برای این گروه سنی مکفی و مناسب نبوده است (حسینی مهر، 1392). کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم تفکر و تعقل در تربیت دانش آموزان را در آخرین مرحله تربیت دینی کودک قرار می دهد و تأکید بر اصلاح رفتار و اخلاق دانش آموزان براساس آموزه های دینی مورد تأیید قرار می گیرد در صورتیکه بر اساس بررسی های انجام شده به این نتیجه می رسیم که تربیت دینی ابن سینا بر پایه تربیت عقلانی و تفکر محوری شکل گرفته است. اکثر دروس این کتاب به سبک زندگی ائمه و شیوه رفتاری این بزرگان اختصاص دارد؛ این کتاب 17 درس دینی و اعتقادی دارد که شامل موضوعاتی چون زندگی ائمه و احکام است، محتوای کتاب شامل بیشتر بدانییم، بین و بگو، فکر کن و بگو، گفتگو کنید، اجرای نمایش، خاطره گویی، مناجات و کامل کنید است که در قالب 41 صفحه گنجانده شده است. فعالیت ها و محتوای کتاب دانش آموزان را به فعلیت ذهنی بر نمی انگیزد و مانع فعالیت ذهنی فرد می شود که در نهایت دلزدگی متربی نسبت به مباحث دینی را موجب میشود. نتایج تحقیقات انجام شده در کشور ما، در خصوص تناسب محتوای کتاب دینی با توانایی شناختی نظری و عملی دانش آموزان از دیدگاه معلمان، برنامه ریزان و مؤلفان کتاب های درسی بر عدم تناسب و تطابق محتوای آموزشی با طراز تحول کودکان اثر می گذارد.

کلمات کلیدی: هدیه های آسمانی، مک لافلین، ششم ابتدایی

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

مقدمه:

کتاب درسی یکی از عناصر انتقال پیام در فراتراند تعلیم و تربیت کشور ما در شرایط کنونی است که آشنایی معلمان و دانشجویان و تحلیلگران با کم و کیف آن مستلزم آشنایی آنان با تکنیک های تحلیل محتوای کتاب درسی است (ملکی، 1389) متأسفانه کتابهای درسی به اندازه اهمیت و نقش آن در فرایند یاددهی - یادگیری مورد توجه قرار نگرفته است.

گود (1993، به نقل از نوریان، 1390، ص 12) که به درستی از عدم توجه جدی معلمان به تجزیه و تحلیل کتابهای درسی انتقاد می کند و می گوید: " به نظر می رسد معلم بیشترین وقت کلاسش را به کار با کتاب درسی اختصاص میدهد، ولی به ندرت اقدام به تجزیه و تحلیل مواد درسی می نماید، در حالی که این کار ضروری است". فرمولهای خوانایی به تجزیه و تحلیل محتوای یک نوشته یا متن، برای اندازه گیری درجه خوانایی آنان می پردازد. این تجزیه و تحلیل، بخصوص بر کلمه ها، عبارت ها و پاراگراف های یک نوشته تأکید دارد و با شمارش کلمه ها و جمله ها و با استفاده از فرمولی خاص، میزان درجه سختی یا دشواری متن را تعیین می کند؛ همچنین درجه تناسب نوشته با سن کلاسی یا سطح خوانایی متن را مشخص می سازد. روش فرمول خوانایی مک لافلین جزء روشهای کمی است که در سال 1968 توسط اچ مک لافلین به منظور تعیین سطح کلاسی و سطح سنی، مطالب کتابهای درسی طراحی و معرفی گردید. این شاخص در صدد آن است که تعیین کند مطالب تنظیم شده در قالب کتاب درسی برای چه سطح سنس و کلاسی مناسب است؟ (یار محمدیان، 1385)

تحلیل محتوا کاربرد روشهای کمی - کیفی، عینی و نظام دار برای توصیف رسانه های آموزشی و آگاهی از میزان تاثیر گذاری آن در فرایند یاددهی - یادگیری، تاثیرات آشکار و پنهان در فراگیران و شناخت واقعیت های اجتماعی است و به سه نوع تقسیم می شود: تحلیل محتوای توصیفی، ارتباطی و استنباطی (نوریان، 1388)

این تحلیل به برنامه ریزان و مولفان کتاب های درسی کمک می کند تا در هنگام تدوین، گزینش و انتخاب محتوای کتاب های درسی بیشتر دقت نموده تا ضمن تسهیل یادگیری، زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را فراهم آورد (یار محمدیان، 1381)

با تحلیل محتوا، نقاط ضعف محتوا آشکار تر شده، ضرورت پیروی یا ایجاد یک برنامه استاندارد بیشتر احساس می شود. کشور های موفق در آزمون تیمز، کشور هایی بودند که در زمینه تدوین استاندارد های آموزشی یا چارچوب برنامه درسی پیشگام بوده اند (بدریان و رستگار، 1385)

یادگیری در دوران ابتدایی از حساسیت ویژه ای برخوردار است زیرا این امر در ساخت شخصیت فرد هم از نظر علمی و هم از نظر کیفی تأثیر دارد و این دوره و یادگیری های آن مقدمه ای برای دستیابی به معرفت های بعدی خواهد بود بنابراین هرگونه تعلل در تدوین و تألیف منابع یادگیری این دوره و آموزش های خاص آن، پیامدهای سوء و شاید دائمی به همراه خواهد داشت (رضایی، 1380)

همین کنفرانس می تواند پادار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

در فرایند آموزش آنچه معلم برای تریس پیشبینی نموده و تدارک دیده است در ضمن تدریس بروز و جلوه می کند و همچنین آنچه از تعامل دانش آموزان با یکدیگر حاصل می شود بخشی از محتوا را تشکیل می دهد یعنی علاوه بر مفاهیم، مهارت ها و نگرش ها که تهیه کنندگان محتوای برنامه درسی در نظر گرفته اند رابطه معلم با دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر نیز منشأ بخشی دیگر از محتوا است.

براساس معیار اخلاق و احکام تدوین شده در صورتی که براساس نظر ابن سینا اولین هدف در تربیت دینی کودک توجه به عقل و آمادگی عقلی او در پذیرش مفاهیم دینی است؛ کتاب هدیه های آسمانی به عنوان مرجع انتقال مفاهیم دینی و اعتقادی به دانش آموزان مورد توجه آموزش و پرورش قرار گرفته است و با توجه به اینکه این کتاب در پایه ششم ابتدایی مفاهیم انتزاعی از جمله مفاهیم عبادی و مفاهیم اعتقادی - دینی را انتقال می دهد.

از سوی پژوهشگران مورد نقد و بررسی قرار گرفته است؛ این اعتقادات غالباً در زمینه ی محتوای نامناسب به جهت عدم تناسب برخی دروس با ظرفیت های ذهنی متربی به عمل آمده است.

فرضیه:

سطح خوانایی در بخش های مختلف کتاب هدیه های آسمانی متفاوت است.

بین سطح خوانایی با سطح سنی تناسب وجود دارد.

بین سطح سنی کتاب نسبت به سطح درک و فهم دانش آموزان تناسب وجود دارد.

پیشینه پژوهش:

عابدینی بلترک و نیلی (1393) "در پژوهشی تحت عنوان جایگاه سازنده گرایی به عنوان رویکرد نوین یادگیری کتاب های درسی دوره ابتدایی سال 1388 به این نتیجه دست یافتند که به توجه به مولفه های مشارکت فعال دانش آموزی کمترین توجه در کتابهای هدیه های آسمانی (کتاب کار) و قرآن شده است. در ارتباط با مولفه توجه به نقش تسهیل گری معلم؛ کمترین توجه در هدیه های آسمانی (کتاب اصلی و کتاب کار) و قرآن مشاهده شده و در مولفه ارزشیابی تکوینی نیز کمترین توجه در هدیه های آسمانی (کتاب اصلی و کتاب کار) و قرآن مشاهده گردید. این نتیجه حاکی از آن است که در مقایسه، کتاب هدیه های آسمانی با سایر کتب دروه ابتدایی در مولفه مشارکت فعال، نقش تسهیل گری معلم و ارزشیابی تکوینی) کمترین توجه را شامل شده است

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

زنگی، سروش (1394) "ارزیابی و سنجش خوانایی کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم ابتدایی بر اساس 3 فرمول فلش، فرای، گانینگ" به دنبال ارزیابی و سنجش خوانایی این کتاب بر اساس 3 شاخص بوده اند، تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان می دهد اصل ساده و دشواری در تنظیم محتوای کتاب رعایت شده است.

این تحلیل به برنامه ریزان و مولفان کتاب های درسی کمک می کند تا در هنگام تدوین، گزینش و انتخاب محتوای کتاب های درسی بیشتر دقت نموده تا ضمن تسهیل یادگیری، زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را فراهم آورد (یار محمدیان، 1381)

متاسفانه کتابهای درسی به اندازه اهمیت و نقش آن در فرایند یاددهی - یادگیری مورد توجه قرار نگرفته است. گود (1993)، به نقل از نوریان، (1390، ص 12) که به درستی از عدم توجه جدی معلمان به تجزیه و تحلیل کتابهای درسی انتقاد می کند و می گوید: "به نظر می رسد معلم بیشترین وقت کلاسش را به کار با کتاب درسی اختصاص میدهد، ولی به ندرت اقدام به تجزیه و تحلیل مواد درسی می نماید، در حالی که این کار ضروری است".

روش تحقیق:

معایب و محاسن تصاویر: در مورد تصویر روی جلد؛ تصویر زیبا و با مفهومی می باشد و با واژه های هدیه های آسمانی بسیار مناسب است؛ رنگ آبی خوشرنگ آن باعث جلب توجه و علاقه ی دانش آموز خواهد شد. دو صفحه اول کتاب که با رنگ زرد طراحی شده 2 صفحه نامفهوم حتی برای معلمان می باشد این 2 صفحه را می توان با فهرست عناوین درس آمیخت و از 2 صفحه بهتر استفاده کرد.

در فرمول خوانایی به تجزیه و تحلیل محتوای یک نوشته یا متن برای اندازه گیری درجه خوانایی آنان می پردازد، این تجزیه و تحلیل به خصوص بر کلمه ها، عبارت ها و پاراگراف های یک نوشته تأکید دارد و با شمارش کلمه ها و جمله ها و با استفاده از فرمول خاصی میزان سختی یا دشواری متن را تعیین می کند و همچنین درجه تناسب نوشته با سن کلاسی یا سطح توانایی خواندن متن را مشخص می سازد.

در بیشتر تصاویر کتاب از تصاویر پسران استفاده شده و دختران نقش زیادی در تصاویر و دروس این کتاب ندارند و به نظر میرسد که نمازها و این مسائل فقط مخصوص پسران می باشد و بهتر است به این نسبت از تصاویر دختران و پسران استفاده نشود. فرایند مراحل مک لافلین :

مرحله 1: نمونه گیری 30 جمله ؛ 10 جمله متوالی از اول کتاب، 10 جمله متوالی از وسط کتاب و 10 جمله از آخر کتاب

مرحله 2: شمارش کلمات دارای 4 هجا یا بیشتر در هر نمونه N

مرحله 3: بدست آوردن مجموع N های سه نمونه

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

مرحله 4: به دست آوردن جذر کلمات 4 هجایی (جذر مجموع N های بدست آمده)

مرحله 5: حاصل جذر را با عدد 3 جمع کرده که این عدد توانایی خواندن شاگرد را از نظر سطح کلاسی که باید قرارداد داشته باشد تعیین می کند

مرحله 6: حاصل جذر را اگر با عدد 9 جمع کنیم سنی را که شاگرد باید داشته باشد تا بتواند متن مورد نظر را بفهمد مشخص می کند.

نمونه 1 کتاب هدیه های ششم ، ص 18 (10 جمله متوالی)

عصر عاشورا بود و سرزمین کربلا آماده ی ثبت حماسه ای دیگر! این بار نوبت که بود؟ گام هایش استوار بود و قلبش بی قرار. نوجوانی چهارده ساله با چهره ای تماشایی که که چون پاره ماه می درخشید. آینه ی تمام نمای پدر بود. پدرش قهرمان جنگ های صفین و نهروان بود و او قهرمان کربلا! کنار عمو آمد. چشم هایش گواهی می داد که حرف دلش چیست! امام حسین (علیه السلام) نگاهی سرشار از تحسین به قامت قاسم انداخت؛ قطره ی اشکی بر گونه ی امام غلتید و بر زمین چکید. چه لحظه ی جان سوزی! برایش سخت بود برادر زاده اش را که تازه به سن نوجوانی رسیده بود به مبارزه با کسانی بفرستد که هیچ رحمی نداشتند.

$$N(1)=9 \quad (1)$$

نمونه 2 کتاب هدیه های ششم ص 46 (10 جمله متوالی)

چه روزگار سختی! خلیفه ی عباسی به تمام جاسوسان و ماموران دستور داده بودند تا همه جا را زیر نظر بگیرند و هر جا امام مهدی (علیه السلام) را دیدند، دستگیر کنند و به دربار بیاورند. جاسوسی، تعقیب، دستگیری، زندان، آزار و اذیت و به شهادت رساندن، اینها عادت و روش همیشگی خلفای عباسی در برابر امامان معصوم (علیهم السلام) بود. به ویژه از زمان امام کاظم (علیه السلام) به بعد که با شدت بیشتری این روش دنبال می شد. با همه ی این ستم ها باز به نتیجه نرسیده بودند و درخت سر بلند امامت روز به روز بالنده تر و ثمر بخش تر می شد و سایه ی گسترده اش سرپناهی امن برای اهل ایمان بود. دشمنان خدا پیش از این، قبل از تولد امام مهدی (علیه السلام) می خواستند از ولادت ایشان جلوگیری کنند ولی به لطف خدا نقشه ی آنها نقش بر آب شد. در دوران کودکی نیز نتوانستند به ایشان دسترسی پیدا کنند. بعد از شهادت امام حسن عسکری (علیه السلام)، امام مهدی (علیه السلام) امام و پیشوای مردم شد و خلیفه از این رویداد بسیار ناراحت و پریشان شده بود، تمام نیروهای خویش را به کار گرفت تا هر چه سریع تر امام مهدی (علیه السلام) را دستگیر کند. امام مهدی (علیه السلام) به فرمان خداوند از دید مردم پنهان شد تا کسی نتواند به ایشان دسترسی پیدا کند. از این زمان، «دوران غیبت» ایشان شروع شد.

$$N(2)=11 \quad (2)$$

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

نمونه 3 کتاب هدیه های ششم ص 99 (10 جمله متوالی)

« دانش آموز نمونه کسی است که برنامه ریزی می کند و از فرصتهایش بیشترین استفاده را می برد. وقت خود را تلف نمی کند و به جای تماشای تلویزیون درس می خواند؛ حتی هنگام زنگ تفریح هم مشغول کتاب خواندن است». هدی بلند شد و گفت: «تلویزیون مگر بد است؟ زنگ تفریح هم از اسمش معلوم است که برای تفریح است نه برای درس. به نظر من کسی که تلویزیون نگاه نمی کند و در زنگ تفریح درس می خواند، نمونه نیست!» خانم معلم گفت: «گروه اول نکته خوبی را گفتند؛ اما اشکال هدی هم درست است.

$$N(3)=7 \quad (3)$$

$$N: 9+11+7=27 \text{ مجموع کل}$$

$$\sqrt{27} \cong 5/1$$

$$5+3=8 \pm 1=7 \text{ سطح کلاسی}$$

$$5+9=14 \pm 1=13 \text{ سطح خوانایی}$$

کتاب هدیه های اسمانی ششم ابتدایی برای کودکانی مناسب است که با در نظر گرفتن احتمال $1 \pm (-1)$ ، کلاس هفتم باشند و از لحاظ سنی که کودک قادر به درک این کتاب باشد با در نظر گرفتن احتمال $1 \pm (-1)$ ، باید 13 سال سن داشته باشد، پس این کتاب براساس روش مک لافلین برای پایه ششم دشوار محسوب می شود.

جدول تحلیل ظاهر و محتوای کتاب

سوالات	خیلی زیاد	زیاد	تا حدودی	کم
1- اندازه و قطع کتاب تا چه اندازه مناسب مخاطبین است	✓			
2- نوع جلد کتاب را تا چه اندازه مناسب ارزیابی می دانید؟		✓		
3- ارتباط طرح جلد کتاب با محتوای کتاب را تا چه اندازه			✓	

همین کنفرانس می توعه پایدار در علوم تربیت و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگ

				مطلوب ارزیابی می نماید؟
		✓		4- نوع کاغذ به کار رفته در جلد کتاب را تا چه اندازه مطلوب ارزیابی می نماید؟
			✓	5- کیفیت صحافی کتاب را تا چه اندازه مطلوب ارزیابی می نماید؟
			✓	6- تا چه اندازه یادداشت های عطف کتاب را مطلوب ارزیابی می نماید؟
کم	تا حدودی	زیاد	خیلی زیاد	سوالات
			✓	8- حجم کتاب را تا چه میزان مناسب ارزیابی می نماید؟
			✓	9- تا چه حد اصول نشانه گذاری در کتاب رعایت شده است؟
			✓	10- تا چه حد اصول نگارش در کتاب رعایت شده است؟
			✓	11- رسم الخطی کتاب تا چه میزان مناسب مخاطبین ارزیابی می نماید؟
		✓		12- تا چه میزان رنگ و فرم کتاب مناسب با علائق فراگیر است؟
		✓		13- آیا محتوای تنظیمی دارای اعتبار علمی می باشد؟
	✓			14- آیا محتوای تنظیمی برای مخاطبین دارای اهمیت

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

می باشد؟				
15- آیا محتوا علایق مخاطبین را در نظر گرفته؟	✓			
16- آیا محتوای تنظیمی نیاز مخاطبین را رفع می نماید؟	✓			
17- آیا محتوای کتاب با میزان رشد شناختی مخاطبین هماهنگ است؟	✓			
18- آیا محتوای تنظیمی در زندگی روزمره مخاطبین کاربرد دارد؟	✓			
سوالات	خیلی زیاد	زیاد	تا حدودی	کم
19- آیا محتوای تنظیمی از انعطاف لازم برخوردار می باشد؟		✓		
20- آیا محتوای تنظیمی عاملی برای آموزش مداوم در مخاطبین می باشد؟	✓			
21- آیا محتوای تنظیمی متناسب با مسائل روز و نیاز های جامعه می باشد؟		✓		
22- آیا محتوای تنظیمی در مخاطبین درگیری یادگیری می نماید؟		✓		
23- آیا محتوای تنظیمی در ایجاد خلاقیت و ابتکار در مخاطب کمک می کند؟	✓			
24- آیا محتوای تنظیمی قابلیت بهره برداری از رسانه	✓			

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیت و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگ

				های آموزشی را دارد؟
		✓		25- آیا ارتباط محتوای عمودی با درس سالها یا دوره های قبل مناسب است؟
	✓			26- آیا محتوای تنظیمی با اهداف دوره های تحصیلی هماهنگی دارد؟
✓				27- آیا محتوا با نیاز های ملی و محلی و منطقه ای متناسب می باشد؟
کم	تا حدودی	زیاد	خیلی زیاد	سوالات
✓				28- آیا محتوا متناسب با نیاز های جامعه و مردم می باشد؟
✓				29- آیا محتوا از انسجام مطلوب برخوردار است؟
	✓			30- آیا حجم محتوای تنظیمی جهت تحقق اهداف آموزشی مورد نظر مناسب می باشد؟
✓				31- آیا محتوای تنظیمی به خود آموزی در مخاطبان کمک می کند؟
			✓	32- تا چه میزان محتوای کتاب مهارت حل مسئله را در فراگیر تقویت کی نماید؟

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

				33- تا چه میزان محتوای کتاب قدرت استدلال و برهان را در فراگیر تقویت می نماید؟
	✓			
				34- تا چه میزان محتوای کتاب روح فلسفی را در فراگیر تقویت می نماید؟
✓				
				35- تا چه میزان محتوای کتاب تفکر خلاق را در فراگیر تقویت می نماید؟
	✓			
				36- تا چه میزان محتوای کتاب مهارت برخورداری از تفکر انتقادی را در فراگیر تقویت می نماید؟
✓				
کم	تا حدودی	زیاد	خیلی زیاد	سوالات
				37- تا چه میزان محتوای فراگیران را در موقعیت مبهم و خلاقیت بر انگیز قرار می دهد؟
✓				
				38- تا چه میزان کتب مختلف در جهت اهداف پایه مورد نظر از درجه دشواری یکسان برخوردارند؟
	✓			
				39- تا چه میزان کتب مخلف پایه مورد نظر در جهت اهداف پایه نقش مکمل عمل می نمایند؟
	✓			
				40- تا چه میزان روش تنظیم محتوا بین کتب مختلف مناسب می باشد؟
		✓		

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

41- تا چه میزان اصل مداومت و پیوستگی در طول کتب دوره رعایت شده است؟	✓		
42- تا چه میزان اصل توالی یا فزاینده‌گی در طول کتب دوره رعایت شده است؟		✓	
43- تا چه میزان ارتباط عمودی این دوره تحصیلی در این کتب درسی با کتب درسی دوره های قبل و بعد رعایت شده است؟	✓		
44- تا چه میزان کتب پایه های پایین تر پیش نیاز کتب پایه های بالاتر را تامین می کند؟			✓
سوالات	تا حدودی	زیاد	خیلی زیاد
46- تا چه حد بر اصل برجسته سازی موضوع در تصاویر انتخابی پرداخته شده است؟	✓		
47- تا چه حد به اصل بر انگیزندگی ذوق هنری در تصاویر انتخابی پرداخته شده است؟			✓
48- تا چه حد اصل پیوند محیطی و مکانی در تصاویر انتخابی مشهود است؟		✓	
49- تا چه حد به تاثیر روانی خط ها بر مخاطبین در تصاویر در تصاویر انتخابی توجه	✓		

همین کنفرانس می تواند پادار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگ

شده؟				
50- تا چه حد به اصل خیال پردازی در تصاویر انتخابی توجه شده؟	✓			

نتیجه گیری :

این تحلیل به برنامه ریزان و مولفان کتاب های درسی کمک می کند تا در هنگام تدوین، گزینش و انتخاب محتوای کتاب های درسی بیشتر دقت نموده تا ضمن تسهیل یادگیری، زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را فراهم آورد (یار محمدیان، 1381)

متأسفانه کتابهای درسی به اندازه اهمیت و نقش آن در فرایند یاددهی - یادگیری مورد توجه قرار نگرفته است. گود (1993)، به نقل از نوریان (1390، ص 12) که به درستی از عدم توجه جدی معلمان به تجزیه و تحلیل کتابهای درسی انتقاد می کند و می گوید: "به نظر می رسد معلم بیشترین وقت کلاسش را به کار با کتاب درسی اختصاص میدهد، ولی به ندرت اقدام به تجزیه و تحلیل مواد درسی می نماید، در حالی که این کار ضروری است".

کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم تفکرو تعقل در تربیت دانش آموزان را در آخرین مرحله تربیت دینی کودک قرار می دهد و تأکید بر اصلاح رفتار و اخلاق دانش آموزان براساس آموزه های دینی مورد تأیید قرار می گیرد در صورتیکه بر اساس بررسی های انجام شده به این نتیجه می رسیم که تربیت دینی ابن سینا بر پایه تربیت عقلانی و تفکر محوری شکل گرفته است.

اکثر دروس این کتاب به سبک زندگی ائمه و شیوه رفتاری این بزرگان اختصاص دارد؛ این کتاب 17 درس دینی و اعتقادی دارد که شامل موضوعاتی چون زندگی ائمه و احکام است، محتوای کتاب شامل بیشتر بدانییم، ببین و بگو، فکر کن و بگو، گفتگو کنید، اجرای نمایش، خاطره گویی، مناجات و کامل کنید است که در قالب 41 صفحه گنجانده شده است. فعالیت ها و محتوای کتاب دانش آموزان را به فعلیت ذهنی بر نمی انگیزد و مانع فعالیت ذهنی فرد می شود که در نهایت دلزدگی متری نسبت به مباحث دینی را موجب میشود. نتایج تحقیقات انجام شده در کشور ما، در خصوص تناسب محتوای کتاب دینی با توانایی شناختی نظری و عملی دانش آموزان از دیدگاه معلمان، برنامه ریزان و مؤلفان کتاب های درسی بر عدم تناسب و تطابق محتوای آموزشی با طراز تحول کودکان اثر می گذارد.

با توجه به مطالب مطرح شده در تعلیمات دینی باید این نکات را رعایت کنیم: 1- مفاهیم و آموزه های دینی همگام با طرز تحول شناختی کودک ارائه می گردد 2- به لحاظ عدم توانایی درک ذهنی مفاهیم انتزاعی تا حد امکان مطالب باید به صورت عینی و

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

مجسم ارائه گردد 3- از حواس مختلف کودک کمک گرفته و که توانایی فعالیت بدنی و ذهنی را دارد. 4- به لحاظ عدم تطابق بین عضلات و چشم تکالیفی از کودک خواسته شود که نیاز به ظرافت کاری نداشته باشد 5- در تکالیف و آموزش ها کودکان را با خودشان مقایسه کنیم و بیشتر جنبه مثبت و پیشرفت آنها را در نظر بگیریم. 6- به تشویق و توجه نیاز شدید دارند.

معایب و محاسن تصاویر: در مورد تصویر روی جلد؛ تصویر زیبا و با مفهومی می باشد و با واژه ی هدیه های آسمانی بسیار مناسب است؛ رنگ آبی خوشرنگ آن باعث جلب توجه و علاقه ی دانش آموز خواهد شد.

پیشنهادهای برای بهتر شدن این کتاب و پرورش بیشتر این روحیه در دانش آموزان می توان به ارائه ی داستان هایی از قرآن که دانش آموزان علاقه بیشتری به آنها دارند اشاره کرد. استفاده از آیات بیشتری از قرآن که در ضمن دانش آموز با معنی قرآن نیز بیشتر آشنا شود.

چون این کتاب یک کتاب دینی و مذهبی است باید توجه مؤلفان به حیطه های عاطفی نسبت به سایر حیطه ها بیشتر باشد و این در حالی است که میزان توجه به مهارت های عاطفی بسیار کم است.

منابع:

احمدی، صادقی (1398) "تحلیل محتوای کتاب هدیه آسمانی پایه ششم دبستان بر اساس حیطه بلوم" چهارمین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی و مطالعات اجتماعی ایران

بدریان، عابد؛ رستگار، طاهره (1385) "مطالعه تطبیقی استاندارد های آموزش علوم در ایران و چند کشور موفق در آزمون تیمز، موسسه پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی" تهران.

بیژنی پور، مرضیه (1398) "تحلیل و بررسی متن کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم ابتدایی بر اساس شش فرمول فرای، گانینگ فوگ، فلش، لافلین، کلوز و ویلیام رومی" کنفرانس ملی پژوهش های حرفه ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد دستاورد های نوین در علوم تربیتی و رفتاری از نگاه معلم

سمیعی، اعظم؛ افضل خانی، مریم (1392) "تحلیل محتوای کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم ابتدایی از منظر فعال بودن بر اساس روش ویلیام رومی در سال 01-92

سورگی، فاطمه و همکاران (1394) "تحلیل محتوای کتب هدیه های آسمانی مطالعات اجتماعی و فارسی خوانداری پایه ششم ابتدایی بر اساس مؤلفه های هوش معنوی" همایش ملی آموزش ابتدایی

نهمین کنفرانس ملی توسعه پایدار

در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

سلیمی، ابوالفضل و همکاران (1395) "تحلیل محتوای کتاب هدیه های آسمانی ششم ابتدایی سال تحصیلی 1394 به روش ویلیام رومی" اولین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی و مطالعات اجتماعی ایران.

خدادادی، محمد مهدی؛ زینلی، علیرضا (1395) "تحلیل محتوای کتاب مطالعات اجتماعی پنجم دبستان با روش سطح خوانایی مک لافلین.

زیباکلام، فاطمه و همکاران (1392) "بررسی کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم ابتدایی بر اساس نسبت مفهومی تربیت عقلانی و تربیت دینی از منظر ابن سینا.

کاکاوندی، مهوش (1379) "ارزشیابی محتوای کتاب های درس علوم اول تا پنجم ابتدایی (جدیدالتألیف) براساس روش ویلیام رومی" پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران - مرکزی

عابدینی بلترک، میمنت؛ نیلی، محمد رضا (1393) "تحلیل جایگاه سازنده گرایی به عنوان رویکرد نوین یادگیری در کتابهای درسی دوره ابتدایی، مجله پژوهشی در برنامه ریزی درسی" دوره 11، شماره 13، 6-17

عطشان، ماهان و همکاران (1396) "تحلیل خوانایی کتاب هدیه های آسمانی پنجم ابتدایی روش مک لافلین" نهمین کنفرانس بین المللی روانشناسی و علوم اجتماعی

غلامی پاچی، محمد؛ زاهدی، فاطمه (1395) "تحلیل محتوای کتاب هدیه های آسمانی پایه ششم مقطع ابتدایی با تکنیک ویلیام رومی" چهارمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی

ملکی، حسن (قاسم). (1389) "تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ابتدایی، چاپ دوم، تهران: شورا

منصفی، محمدرضا (1390) "تحلیل محتوای کتاب هدیه های آسمانی"

نوریان، محمد (1388) "راهنمای علمی تحلیل محتوای کتابهای درسی دوره ابتدایی" تهران: نشر شورا

یار محمدیان، محمد حسین (1381) "اصول برنامه ریزی درسی" تهران: یادواره کتاب

یار محمدیان، محمد حسین (1385) "اصول برنامه ریزی درسی" تهران: انتشارات یادواره کتاب